

ПОЛУГОДИШЊЕ ИСТРАЖИВАЊЕ О ТРГОВИНИ НА МАЛО ЗА ПРЕДУЗЕТНИКЕ

ПРАВНИ ОСНОВ

- Закон о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09)
- План званичне статистике за 2012. годину („Службени гласник РС“, број 103/11)

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ статистичког истраживања

Циљ полугодишњег статистичког истраживања о трговини на мало за предузетнике јесте да се обезбеде подаци о промету робе у трговини на мало области 47 и део области 45 КД (2010), који се односи на промет моторних возила, мотоцикала и услуга оправке, а који ће се користити за:

- добијање коначних резултата укупне трговине на мало на полугодишњем нивоу (за скуп пословних субјеката, односно привредних друштава и предузетника);
- анализу обима и структуре промета по трговинским гранама делатности;
- анализу обима и промена у структури начина плаћања и промета по робним групама.

Резултати истраживања се односе на промет остварен у трговини на мало у Републици Србији, према територији на којој је промет робе остварен (Србија – север, Србија – југ).

Јединице посматрања и извештајне јединице

Јединице посматрања (извештајне јединице) су:

1. пословни субјекти (предузетници) који су према Класификацији делатности регистровани у делатност трговине на мало (област 47);
2. пословни субјекти (предузетници) чија претежна делатност није трговина на мало, али обављају делатност промета у трговини на мало меса, месних прерађевина, пекарских производа и промета моторних возила и мотоцикала.

Обухват истраживања и основни елементи узорка

Основни скуп

Основни скуп представљају све трговинске радње формиране на основу података Статистичког пословног регистра (СПР).

Свака јединица основног скупа поседује следећа обележја:

- идентификационе и адресне податке,
- шифру групе делатности КД (2010).

Оквир за избор узорка

Оквир за избор узорка формиран је упаривањем пореске базе предузетника за 2010. и базе пословних субјеката Статистичког пословног регистра (СПР). У оквиру за избор узорка задржани су само предузетници чија је делатност из обухвата истраживања и који су регистровани или пререгистровани према СПР-у (априла 2012). Овако формиран скуп садржао је око 47 хиљада предузетника.

У циљу смањења трошкова у коначан оквир за избор узорка задржани су само предузетници са територије седишта подручних одељења, као и највећих београдских општина. Оквир за избор узорка садржао је око 16793 јединица.

Стратификација

Јединице (предузетници) из оквира за избор узорка стратификовани су према територији (НСТЈ2) и троцифарском нивоу КД (2010). На овај начин формирано је 60 стратума.

Алокација и избор узорка

Узорак је алоциран по стратумима пропорционално броју радњи. Број радњи у узорку је 734.

Свакој јединици оквира придружен је случајан број из 0,1, уз чију помоћ је изабран прост случајан узорак без понављања из сваког стратума. Случајни почетак за избор узорка био је 0,25.

Систем оцењивања

На основу изабраног узорка, израчунавају се Horvitz-Thompson-ове оцене тотала и количника на нивоу НТСЈ2, које се односе на општине из оквира за избор узорка. За даље експандирање ових оцена потребно је применити калибрацију.

Метод, време и извори за прикупљање података

Истраживање се спроводи извештајним методом, одговоре дају предузетници или овлашћена лица, користећи књиговодствену и осталу неопходну документацију.

Попуњени обрасци се достављају надлежној организационој јединици Републичког завода за статистику (према територијалној регистрацији предузетника) до 30. јула за првих шест месеци 2012. године.

Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података извештајних јединица заснива се на члану 3 одредбе о заштити давалаца података, као и члановима 44, 45, 46, 47, 48 и 49 одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

Списак и дефиниције основних обележја коришћених у истраживању

ПРИВАТНИ ПРЕДУЗЕТНИК јесте физичко лице које, ради стицања добити, оснива радњу и самостално обавља делатност.

ТРГОВИНА је скуп активности промета робе и услуга у циљу остваривања добити или неког другог друштвено-економског ефекта.

ТРГОВИНА НА МАЛО обухвата делатности из области 47 КД, што подразумева промет робе у трговини на мало (изузев промета моторних возила и делова). Под *прометом робе на мало* подразумева се продаја робе крајњим потрошачима (првенствено становништву за личну потрошњу, за употребу у домаћинству и правним и физичким лицима која купују робу да би је користили за обављање делатности). У промет робе на мало укључује се и продаја робе становништву *са консигнација*, било да се обавља из складишта или из продавнице.

У вредност продате робе *укључује се вредности пореза на додату вредност* (ПДВ) који је урачунат у продајну цену купцима, а искључује се сваки промет опреме и објеката који су својина пословног субјекта (Закон о порезу на додату вредност).

ПРОМЕТ у трговини на мало обухвата остварени приход (промет), тј. фактурисану вредност од продаје робе и услуга. У вредност продате робе укључује се вредност пореза на додату вредност (ПДВ) који је урачунат у продајну цену купцима, а искључује се сваки промет опреме и објеката који су својина пословног субјекта (Закон о порезу на додату вредност).

РОБА је производ индустрије, пољопривреде, занатства или друге делатности, као и интелектуална (индустријска и ауторска) права и друга права подобна за продају или куповину, укључујући и хартије од вредности. Основна карактеристика робе јесте да је намењена за продају.

ПДВ је општи порез на потрошњу који се обрачунава и плаћа на испоруку добара и пружање услуга у свим фазама производње и промета добара и услуга, као и на увоз добара, осим ако законом није другачије прописано.

ПДВ се обрачунава и посебно исказује на фактури коју плаћа купац робе или корисник услуге.

ПРОДАЈНИ ПРОСТОР У ТРГОВИНИ је површина која је намењена за продају и излагање робе. Обухвата простор у који потрошачи имају приступ, који заузимају пултови и излози, као и простор који користе продавци. Продајни простор не обухвата канцеларије, простор за складиштење и припрему робе, степениште и остале просторије за запослено особље. Продавница је локал (просторија) или посебан објекат у коме се прима, излаже и продаје роба на мало. *Не смањрају се његовницима*: аутомати, тезге на пијацама или уличним тротоарима, покретне продавнице, складишта и стоваришта из којих се врши продаја робе на мало, као ни отворени продајни простор.

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ обухвата све особе које су радиле у пословном субјекту, које су имале уговор о запошљавању на одређено или неодређено време и биле плаћене за свој рад. У овај број се укључују и власници радње, као и партнери и ортаци који се баве пословима трговине на мало, као и плаћени чланови породице. Подаци о броју запослених дају се на основу кадровске или друге евиденције у радњи.

ПРОМЕТ ПО НАЧИНИМА ПЛАЋАЊА обухвата вредност продате робе „за гоџов новац“ која је плаћена: домаћом и страном валутом (прерачунатом у динаре), чековима по текућим рачунима грађана и новчаним боновима свих врста, као и преко картица за неготовинско плаћање. Начин плаћања „на његовнички кредит“ обухвата вредност робе које су купцима одобриле банке, трговинска и друга предузећа у моменту испоруке робе купцима. Код начина плаћања „*вирманом* и

на бариране чекове усџанова и ѓрегузеџа” уписује се вредност продате робе за коју је наплата извршена путем вирмана или барираног чека усџанова и предузеџа.

ЗАЛИХЕ у трговини на мало обухватају вредност залиха које се налазе у продавницама и магацинима пословног субјекта са стаџем на крају тромесечја, обрачунате по продајним ценама и обухватају порез на додату вредност.

ПРОМЕТ У ТРГОВИНИ НА МАЛО са ПДВ-ом, ПО РОБНИМ ГРУПАМА представља вредност продате робе у трговини на мало према продајном асортиману производа и распореџен је на 45 робних група. Издвојене робне групе су усклаџене са Класификацијом производа по делатности.

Ниво репрезентативности података (џериџоријални и КД)

У складу са величином броја јединица у узорку, подаци су репрезентативни за нивое:

- Републике Србије¹, Србија – север и Србија – југ;
- трговинске гране, у оквиру области 47 КД (2010);
- робних група.

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Дефиниције основних варијабли и методологија обрачуна резултата (апсолутни подаци, индекси у текућим и сталним ценама) делимично су усклаџени са препорукама Евростата у области краткорочних индикатора (**Council Regulation No 1165/98**).

Основни недостатак истраживања се односи на период истраживања и неопходно је променити временску тачку посматрања појаве или обезбедити адекватну процену индикатора у краћој периодици.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања (огговорни ѓроизвођач званичне сџаџисџике)

- Републички завод за статистику: Одељење за статистику трговине, угоститељства и туризма, Група за статистику унутрашње трговине у Београду, Одељење за статистичке послове у Сектору за статистику АП Војводине и подручна одељења у: Зрењанину, Новом Саду, Сремској Митровици, Панчеву, Суботици, Шапцу, Зајечару, Лесковцу, Краљеви, Нишу, Ваљеви, Смедереву, Ужицу и Крагујевцу
- Градски завод за информатику и статистику, Београд

Обавезност давања података

- Обавеза давања података заснива се на члану 26, а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52 Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

Роковник основних фаза спровођења истраживања (укључујући ѓубликовање ѓодаџака)

- Статистичка подручна одељења и Градски завод за статистику Београд до 28. јуна добијају сав неопходан материјал (организационо писмо, упитнике, адресаре...) за реализацију истраживања.
- Статистичка подручна одељења и Градски завод за статистику Београд до 31. јула достављају логички и рачунски контролисан статистички материјал Одељењу за статистику трговине, угоститељства и туризма у РЗС-у.
- Коначни резултати трговине на мало, за скуп привредних друштава и предузетника, објављују се 30. септембра за првих шест месеци текуће године.

¹ Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

При спровођењу истраживања користи се образац Полугодишњи извештај трговине на мало за предузетнике (ТРГ-15П).

Образац ТРГ-15П (са упутством за попуњавање) налази се на веб-сајту Републичког завода за статистику (www.stat.gov.rs).

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању (са обавештењем где се могу пронаћи)

- Класификација делатности (2010), „Службени гласник РС“, број 54/10.
- Класификација производа по делатности (ЦПА)
(класификације су доступне на веб-сајту Републичког завода за статистику www.stat.gov.rs)

Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања (у штампаном облику и/или на интјернетј ипрезентјацији):

- веб-сајт Републичког завода за статистику;
- Статистички годишњак Републике Србије.

(публикације се налазе на веб-сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs)

Контакт особе – Соња Радоичић, лок. 216
Данијела Младеновић, лок. 315